

Vergaderjaar 2021–2022

31 936

Luchtvaartbeleid

Nr. 888

BRIEF VAN DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 oktober 2021

In het Commissie Debat Vliegveiligheid van 8 september jl. (Kamerstuk 31 936, nr. 878) is op vragen van het lid Van der Plas (BBB) en het lid Geurts (CDA) toegezegd dat er informatie zal worden gegeven over cijfers m.b.t. aanvaringen (botsingen) en bijna-aanvaringen met ganzen. Het lid Geurts vroeg hierbij specifiek om de cijfers over de laatste tien jaar betreffende deze aanvaringen. Ook kwam dit verzoek om gegevens weer aan de orde in het Twee minuten debat Vliegveiligheid van 7 oktober jl. (Handelingen II 2021/22, nr. 9, Tweeminutendebat Vliegveiligheid).

Maatregelen om vogelaanvaringen en specifiek ganzenaanvaringen te voorkomen

Op en rond Schiphol worden diverse maatregelen genomen om het aantal vogelaanvaringen en met name aanvaringen met ganzen, te beperken. Aanleiding om maatregelen specifiek op ganzen te richten was een zeer ernstig incident in 2010 waarbij een toestel van Air Maroc in aanvaring kwam met een groep Canadese ganzen. De OVV¹ heeft destijds onderzoek naar dit incident gedaan en kwam met aanbevelingen om de ganzenpopulatie rond Schiphol terug te brengen en het gebied rond de luchthaven onaantrekkelijker te maken voor ganzen. Begin 2012 is naar aanleiding hiervan een specifieke regiegroep samengesteld met vertegenwoordigers uit de overheid, luchtvaartsector, natuurbescherming en landbouw. Deze regiegroep werkt op basis van een convenant waarin afspraken zijn opgenomen over de te nemen maatregelen en de verantwoordelijkheden van de verschillende partijen. De maatregelen worden onderverdeeld in vier sporen; technisch spoor, ruimtelijk spoor, foerageer spoor en als laatste het beheer spoor.

Een maatregel binnen het foerageerspoor is de regeling voor het versneld onderwerken van de graanresten. Om het foerageren op de graanresten

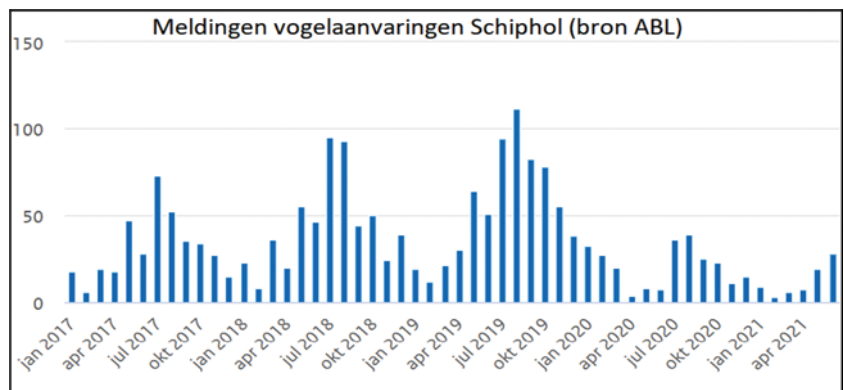
¹ Noodlanding na vogelaanvaring Boeing 737–4B6, Amsterdam Schiphol Airport, 6 juni 2010, OVV, Den Haag, november 2011 (projectnummer 2010034).

na de oogst te beperken is er sinds 2012 een overeenkomst met ruim 70 boeren om deze graanresten direct na de oogst onder de grond te werken, zodat ganzen hier niet meer op gaan foerageren. Een maatregel in het ruimtelijk spoor is de bepaling in het Luchthavenindelingbesluit Schiphol voor een verbod voor nieuwe vogelaantrekkende bestemmingen rond Schiphol die al sinds 2003 van kracht is. Voorbeelden van technische maatregelen zijn het vogelradarsysteem van Schiphol waarmee vogelbewegingen kunnen worden gemonitord en allerlei verjaagmiddelen die op Schiphol worden ingezet. Met betrekking tot het beheer zijn er onthefingen voor het bejagen van ganzen en zijn er jaarlijks vangacties rond Schiphol gedurende de ruiperiode.

Cijfers over aanvaringen

De registratie van aanvaringen is afhankelijk van meldingen die van diverse kanten kunnen komen, zoals piloten van luchtvaartmaatschappijen, de vogelwacht op de luchthaven, de luchtverkeersleiding en vliegtuig onderhoudspersoneel. Meldingen zijn niet altijd even betrouwbaar, ook speelt de meldingsbereidheid mee en komt het geregeld voor dat de cockpit bemanning helemaal niets merkt van de aanvaring. Naast meldingen van piloten worden door Schiphol ook dood gevonden vogels (en andere dieren) op of naast de start- en landingsbaan geregistreerd. Deze worden vergeleken met de meldingen van de luchtvaartmaatschappijen en zo blijft er een restcategorie over die fauna-incidenten worden genoemd.

Aanvaringen met ganzen of andere grote risicovolle vogelsoorten worden door hun impact – bijna altijd met schade – vrijwel allemaal geregistreerd. Het Analyse Bureau Luchtvaartvoorvallen (ABL) maakt echter geen onderscheid naar vogelsoort, maar geeft wel algemene informatie over het aantal vogelaanvaringen, het aantal mogelijke aanvaringen en het aantal incidenten met andere dieren. Ook maakt ABL onderscheid naar luchthaven en type vliegtuig dat erbij betrokken was. Hieronder de grafiek van de meest recente ABL gegevens over vogelaanvaringen op Schiphol. De ABL informatie is vinden op: <https://dashboards.ilt.rijkscloud.nl/luchtvaartvoorvallen/#shiny-tab-birdstrikes>

In deze grafiek is duidelijk de zomerpiek te zien. Vanwege het geringere aantal vliegbewegingen in 2020 en 2021 vanwege de Covid-19 pandemie, is het aantal aanvaringen in die periode duidelijk lager dan de jaren daarvoor. Hieronder een tabel van het totaal aantal aanvaringen 2017–2019.

	2017	2018	2019
Totaal aantal aanvaringen Schiphol per jaar	372	533	656

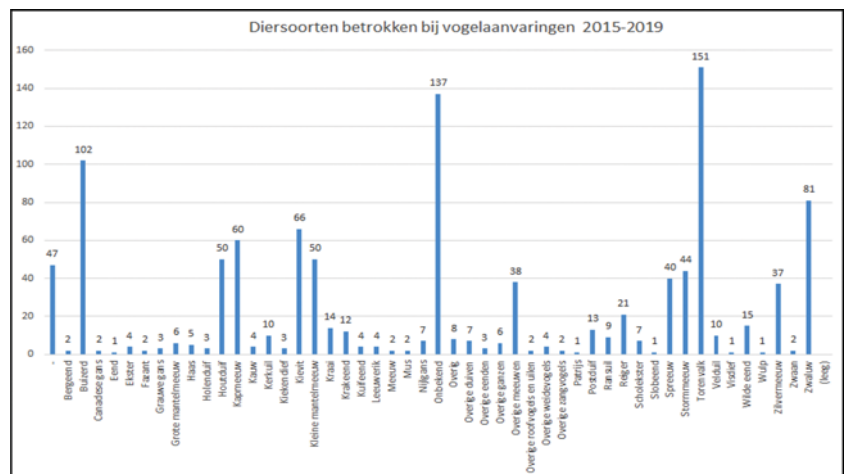
Bron: ABL

Schiphol maakt wel onderscheid naar de betrokken vogelsoort. Hieronder de cijfers van Schiphol met een overzicht van het aantal geregistreerde aanvaringen met ganzen in de laatste 15 jaar, aangevuld met 2021 tot 1 oktober.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 tot 01/10
Totaal aantal aanvaringen met ganzen Schiphol per jaar	0	2	2	0	10	7	1	8	0	5	4	2	4	3	0	1

Bron: Schiphol en het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol 2018–2024

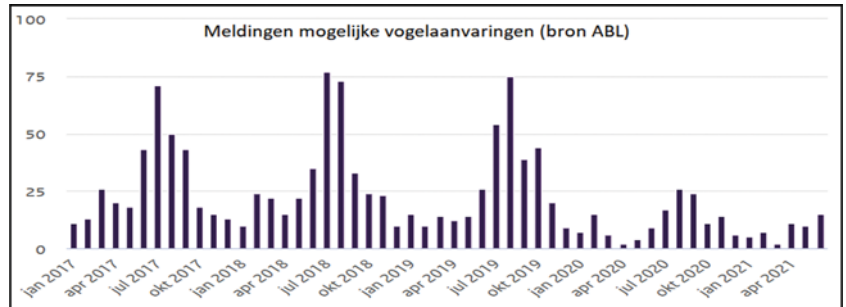
Op de wat hogere aantallen in 2010, 2011 en 2013 na, is het aantal aanvaringen met ganzen relatief laag. In de jaren voor 2010 waren de overzomerende ganzen, die hier jaarrond verblijven, in aantal aanzienlijk toegenomen. De jaren 2020 en 2021 geven vanwege het lagere aantal vliegbewegingen een vertekend beeld. Om die reden concentreert Schiphol zich op de aanvaringsgegevens van de periode 2015 t/m 2019. Hoewel ganzen door hun gewicht en groepsvormend gedrag het hoogste risico vormen, is het aandeel ganzenaanvaringen, ten opzichte van het totaal aantal aanvaringen per jaar, gering. In vergelijking met andere soorten is het aantal door Schiphol geregistreerde aanvaringen met ganzen zelfs heel laag. Zo was het aantal aanvaringen met bijvoorbeeld roofvogels in de periode 2015–2019 totaal 272, wat gemiddeld meer is dan 54 per jaar. Voor ganzen is het gemiddelde in die periode nog geen 4. Onderstaande grafiek met de aanvaringsgegevens van alle diersoorten in de periode 2015–2019 op Schiphol maakt dat duidelijk.

Bron: Schiphol (opm: Bij de categorie met «—» met een aantal van 47, is de vogelsoort eveneens onbekend maar zijn ook andere gegevens onbekend)

Mogelijke aanvaringen

Niet alle meldingen over vogels betreffen een feitelijke vogelaanvaring, soms is de melder er niet zeker van of er daadwerkelijk een aanvaring heeft plaatsgevonden. Andere meldingen gaan over aangetroffen vogelresten, of soms is een melding juist een waarschuwing voor vogels. Hieronder een overzicht hiervan.

	2017	2018	2019
Totaal aantal mogelijke aanvaringen per jaar Schiphol	341	368	332

Bron: ABL

Op de vraag om specifieke informatie over bijna aanvaringen met ganzen kan geen antwoord worden gegeven, deze gegevens zijn niet bekend. Hier speelt bijvoorbeeld mee hoe een bijna aanvaring wordt gedefinieerd. Ook speelt mee dat de piloot dit moet waarnemen en moet melden.

Afsluitend

Ondanks het relatief beperkte aantal aanvaringen met ganzen wordt er sterk ingezet op maatregelen om deze aanvaringen te voorkomen. Daarvoor is en blijft het genoemde convenant met de viersporenaanpak van belang. Als uitvloeisel van dit convenant zal er, bij de herziening van het Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol, door IenW worden ingezet op een gezamenlijk beleid ten aanzien van het ganzenbeheer in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht rondom Schiphol.

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
B. Visser